

Հասարակութիւն Բուդաշէն գեղջ . . .	3
Հասարակութիւն Պալխանց գեղջ . . .	4
Հասարակութիւն Գոմ գեղջ . . .	4
Կարապետ Բաշ. Դաւթեան Արակովայ գեղջ	3
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	4
Պետրոս Բաշ. Կորխ գեղջ . . .	4
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	4
Դաւիթ քաշ. Սրճայ գեղջ . . .	4
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	4
Վարդան Բաշ. Տ. Ստեփանեան Խատայ գեղջ	3
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	4
Կարապետ Բաշ. Յարութ. Մաճատեայ գեղջ	4
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	3
Հասարակութիւն Օլավէրտ գեղջ . . .	5
Յարութիւն Բաշ. Բզաւէթ գեղջ . . .	4
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	4
Զաքարիայ Բաշ. Ապալ գեղջ . . .	4
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	6
Մելքոն Բաշ. Տէր Մկրտչեան Փօկայ գեղջ	4
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	4
Գրիգոր Բաշ. Տ. Ղազարեան Գանձայ գեղջ	4
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	7
Հասարակութիւն Կորք և մեծ Արակել գեղջ	5
Գրիգոր Բաշ. Տ. Գէորգեան և Ստեփաննոս	
Բաշ. Տ. Ստեփանեան Սաթղայ գեղջ . . .	6
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	6
Մակար Բաշ. Պատասեանց Օրօճար գեղջ . . .	3
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	3
Հասարակութիւն Ղաւորմայ գեղջ . . .	2
Աւետիս Բաշ. Տ. Յովհ. Զփկրաշէն գեղջ	7
Հասարակութիւն Նոյն գեղջ . . .	5

(Ծանօթութիւն):

Խմբագրութեան Արարար Ամսագրոյ:

Ուղարկելով սորա հետ իմ արած դիմումներէն իմ Յովսէփ Աւագ քահանայի Օրբելոյ աշխատասիրած «Դասատետր եկեղեցական պատմութեան վրայ», խոնարհաբար խնդրեմ հրատարակել զայն «Արարատ» ամսագրի միջոցով:

Ստեփաննոս Ա. Ք. Մանգրիկեանց

29 Սեպտեմբերի 1874 թ.

Թիֆլիզ:

(Անկողմնակալ ոգւոյ սէրը պարտք կը զնէ մեր վերայ՝ յաջորդ ամսագրոյ կրօնա-

կանին մէջ հրատարակել բարեկր. Մանգրիկեանց Աւագ Քահանայի ղիտողութիւնքը):

ՄԵԾ. ՄՈՎՍԷՍ Յ. ՂՈՒՐԴԱՆԵԱՆՑ

Խմբագրութեան Արարար Ամսագրոյ:

Հոգաբարձութիւն Աստրախանայ Հայոց ծխական երկսեռ Հոգեւոր Դպրոցաց շնորհ ունի խոնարհաբար խնդրել ի խմբագրութենէ՝ հրատարակել յընդհանուր գիտութիւն ազգայնոց զհետեւեալ յօդուածն միջոցաւ Արարատ ամսագրոյ:

Հիմա ընդհանուր Աւագ քահանայ Յովսէփ Աւագեանց:

Սեպտեմբերի 29:

Գրիգոր Ստեփանեանց,

Յովսէփ Աւագեանց:

Ի 7 Սեպտ. 1874 թ.

Արարատ:

Աստրախանայ Հայ Մովսէս Յովսէփեան Ղուրդանեանց ի ցոյց Բրիտոնեական սիրոյ և Ազգային ջերմեռանդութեան յայտնեաց Հոգաբարձական ժողովոյ Աստրախանայ Հոգեւոր երկսեռ Դպրոցաց՝ թէ ցանկայ նուիրել զգատարկ գետին երկարութեամբ և լայնութեամբ քսան ուսաց սաժենիւ յօգուտ և ի վայելս Օրիորդական Հոգեւոր Դպրոցի, զյետնամնացեալն ինքեան իբրեւ ժառանգի զկնի մահուան հօր իւրոյ Աստրախանայ Հայ Յովսէփայ Մովսէսեան Ղուրդանեանց, և զկնի ընդունելոյ Հոգաբարձական խորհրդարանի զնորայն Ազգասիրական յայտարարութիւն, նա պարոն Մովսէսն Ղուրդանեանց ընդ գրութեան ի 31 յուլիսի տարւոյս առաջի արար պատկանաւորն մակագրութեամբ զկալուածագիր նշանակեալ ի վերանոր դատարկ գետնոյ, այնու դաշամբ՝ զի զտեղին այն չունիցի որ իրաւունս վաճառել, այլ ի ժամուն կառուցի անդ Օրիորդական Դպրոց ի յիշատակ բոլոր սերնդոց նորա Հոգաբարձութիւն Դպրոցաց մեծաւ յարգանք ընդունելով զինդիր պարոն Ղուրդանեանցի զոյգ ընդ կալուածագրոյ նուիրեալ գետնոյ՝ կարգաւորեաց առնել զարժա-

նաւորն տնօրէնութիւն համաձայն բաղձանաց նուիրատուն, և դասելով զանուն նորա ի թիւս բարերար Անդամոց Օրիորդական Դպրոցի՝ գրութեամբ ի 11 Օգոստոսի համարաւ 135, յայտնեաց նմա զգոհունակութիւն ի դիմաց իւրոց առայս օրինակ ազգագուտ նուիրագործութիւն նորաւ։ Այլ որովհետեւ յիշեալ պարոն Ղուրդանեանցն ի վեր քան զնիւթական կարօղութիւն իւր ջերմաջերմ փափաղանօք եցոյց զիւր զհամակրութիւն բաղմակարօտ Օրիորդական Դպրոցի Հայոց քաղաքիս, վասն որոյ Հոգարարծութիւն Դպրոցաց անժխտելի պարտաւորութիւն համարէ ինքեան՝ զնորին ազգագուտ նուիրագործութեան միջոցաւ Արարատամագրոյ հրատարակել յընդհանուր գիտութիւն համազգեսաց, զի և կարողքն և փարթամքն ընչիւք ի միջի ազգիս՝ հետեւեցին նախանձելի օրինակին այնորիկ, դարձուցանելով զուշ և զբաղցրականարկութիւն և զհամակրութիւն իւրեանց յԱզգային երկսեռ Դպրոցս, որոց բարեկարգ և յարատեւ ընթացք միայն կարեն յառաջագէմ կացուցանել զազգ մեր և ի ժամուն պատրաստի ունել վասն ապագայի զխեղացի և զհանճարաւոր ծնօղս և զուսուցիչս ի բարոյք դաստիարակութիւն մատաղ սերնդոց։

Յ. Սարգսեան

(Այս առթիւ Արարատն ևս կը փութայ իւր շնորհակալութիւնը հրապարակաւ մատուցանել Սեփաւատիւ Մովսէս Յովսէփեան Ղուրդանեանցին, միանգամայն կը գովէ նորին ազնիւ զգացմունքը և բարի և օգտաւէտ նպատակը)։

ԲՈՂՈՔ Ի ԸՈՒՇԼՈՅ

(Հետեւեալ գրութեան հրատարակութիւնը անկողմնակալ ոգւով խնդրուած է ի մէջ)։

Խմբագրութեան Արարատ մամուլոյ։

Ճշմարտութիւնը ինձ վրայ անհրաժեշտ հարկ կգնէ Մեղու Հայաստանի տարւոյս Յուլիս 31 ին 29րդ համարաւ Ղարաբաղու Ազգային Հոգեւոր

Դպրոցին դէմ՝ հրատարակուած նամակին ծայրաւիր ստուծիւնները յայտնել, որով և յայտ յանդիման ծանուցանել կեղծ նամակագրի դաւաճանութիւնը և մանաւանդ դպրոցիս բարեկարգութիւնը, 'նախ' պարոնը ըստ իւր գրութեան ժամյին դպրոցը կմտնէ, վարժապետները չի գտնում, և աշակերտները անկարգ դրութեան մէջ կտեսնէ։ Ըստ ամենայնի սուտ և խարդախութիւն է։ Վասն զի ժամ եօթէն սկսեալ դպրոցիս վերակացուն անխափան աշակերտաց վրայ գտնուելէն և համեստ կացութեամբ նրանց իրենց օրական դասերու աշաւուրջ հսկողութեամբ պարապեցնելէն զկնի, նաև դպրոցիս վարժապետներէն մէկը, որն որ նոյն իսկ դպրոցին մէջ բնակութիւն ունի, առաւօտեան սահմանեալ ութերորդ ժամէն երկու և շատ անգամ երեք ժամ յառաջ դպրոցը կը մտնէ, և դասատուութիւն կսկսի. և այս ուրանալ հոգին սուրբ հայհոյել ասել է։ Ուրեմն եթէ դպրոցիս մէջ այս ժամերին երկու վարժապետ պատրաստ կգտնուի, և ժամ ութին բոլոր վարժապետները, որոնք ոչ երբէք կարող են ուշանալ, վասն զի ոռճիկներէն կհանուի, ուղօղը ստուգել թող դպրոցական օրագրութիւնը զննէ. ուր մնաց իններորդ ժամը, յորում պիտի տեղի ունենար նամակագրի հնարած ստուծիւնները։ մանաւանդ որ անցեալ տարի սեպտեմբերէն ըսկսեալ դպրոցիս նպատակներէն գերազոյն համարուեցաւ աշակերտները բարոյապէս զարգացնել և սրբել այն զեղծմունքները, որ 1884 թուէն թագաւորած էր դպրոցիս մէջ. և դպրոցս հասած է այս տարի այս առաքինական նպատակին։ Թող խարդախ գրիչները ինչ կուզեն՝ բաղաւն. ճշմարտութիւնը ակներեւ է և անվկանդ։ Երկրորդ՝ դպրոցիս մէջ ոչ թէ միայն այս տարի, այլ և իւր սկզբնաւորութենէն ի վեր շամշեան քերականութեան դասատուութիւն տեսնուած չէ երբէք, այլ մինչև անցեալ տարիները Սալլանդեանի քերականութիւնն էր, որոյ վրայ դասատուութիւնն ապարդիւն լինելու համար վերացաւ, և նորա վարժապետն իւր հայերէն լեզուի և մանաւանդ դասատուութեան անհմտութեան պատճառաւ արձակուեցաւ, և նորա տեղ սահմանուեցաւ նոր ոճով և գրաւոր կրթութեան լեզուի դասախօ-